

تأثیر روابط قبل از ازدواج بر تعارضات زناشویی در دانشجویان متاهل دانشگاه‌های دولتی شهر تهران

سید اسماعیل موسوی

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خمینی شهر

دکتر شکوه نوایی نژاد

عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت معلم

دکتر محمد کاظم عاطف وحید

عضو هیأت علمی انستیتور روانپزشکی تهران

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر روابط قبل از ازدواج بر تعارضات زناشویی در دانشجویان متاهل دانشگاه‌های دولتی شهر تهران انجام شده است. حجم نمونه مورد بررسی ۸۰ نفر می‌باشد که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شده و آزمودنی‌ها به دو پرسش‌نامه، پرسش‌نامه شماره یک که صرفاً یک پرسش‌نامه اطلاعاتی، جمعیت شناختی است و عدم رابطه یا وجود رابطه قبل از ازدواج را می‌سنجد و دیگری پرسش‌نامه^(۱) MCQ پاسخ داده‌اند. روش آماری مورد استفاده شامل آزمون T برای مقایسه بین میانگین‌های دو گروه مستقل می‌باشد. نتایج نشان داد که ۱- تعارضات زناشویی در دانشجویانی که قبل از ازدواج رابطه داشته نسبت به افرادی که رابطه نداشته‌اند کمتر است و تفاوت بین این دو گروه معنادار می‌باشد. ۲- کاهش همکاری زوجین در دانشجویانی که رابطه داشته‌اند نسبت به افرادی که رابطه نداشته‌اند کمتر بوده

و نتایج حاصله نشان داد بین این دو گروه نیز تفاوت معناداری وجود دارد. ۳- با وجود این که کاهش رابطه جنسی زوجین در دانشجویانی که رابطه داشته‌اند نسبت به افرادی که رابطه نداشته‌اند کمتر است ولی این تفاوت معنادار نمی‌باشد. ۴- میزان افزایش واکنش هیجانی نیز در دانشجویانی که رابطه داشته‌اند کمتر از گروه دیگر بوده است و این تفاوت نیز معنادار می‌باشد. ۵- در دو مؤلفه کاهش رابطه با خانواده همسر و دوستان و افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود گرچه تفاوت به نفع دانشجویانی که رابطه داشته‌اند می‌باشد ولی این تفاوت معنادار نیست و در مجموع بین دو گروه تفاوت معناداری وجود دارد و دانشجویانی که قبل از ازدواج رابطه داشته‌اند نسبت به دانشجویانی که قبل از ازدواج رابطه نداشته‌اند کمتر امور مالی را از یکدیگر جدا می‌کنند. وازه‌های کلیدی: روابط قبل از ازدواج، تعارضات زناشویی (همکاری زوجین، رابطه جنسی، واکنش هیجانی، روابط خانوادگی)، دانتجو

مقدمه

در ایران نسبت به خانواده نگرشی مثبت وجود دارد و آن را بهترین مکان برای زندگی افراد می‌دانند و تدابیری در جهت پایداری و تداوم آن می‌اندیشند. این نگرش مثبت امری طبیعی است، اما اطلاعات ما در مورد واقعیات زندگی خانوادگی بسیار ناچیز است. این کمبود زمانی که سعی در ارائه الگویی در جهت حفظ و پایداری پیوند زناشویی و سپس استحکام هرچه بیشتر خانواده می‌کنیم، بیشتر به چشم می‌خورد (اعزازی، ۱۳۷۹).

ازدواج یکی از قدیمی‌ترین پیوندهای انسانی است که ارضاءکننده و رشددهنده شخصیت آدمی بوده است. ازدواج از همان اوایل مورد توجه نویسندگان، فلاسفه و به خصوص اخلاقیون و پیروان ادیان بزرگ قرار گرفته است و چون می‌دانستند عوامل بسیاری خانواده را تهدید می‌کند توصیه‌هایی در حفظ بنیادهای آن داشته‌اند. اکثر آنها طلاق را منفور و گاهی ممنوع اعلام کرده‌اند (گلدنبرگ^(۱)، ۱۹۹۶). ازدواج به دلایل عدیده دچار مشکل و تعارض می‌شود، بروز تعارض در روابط انسان‌ها با یکدیگر اجتناب‌ناپذیر است. تعارض رایج‌ترین پدیده‌ها در روابط انسان‌ها می‌باشد البته در

ازدواج باید فرض را بر این گذاشت که بروز تعارض جزئی از رابطه زناشویی و زندگی مشترک با هر کسی است، پس باید زن و شوهر یاد بگیرند که تعارض‌های خود را حل کنند تا خوشبخت شوند. اگر چنین نکنند، ممکن است کار آنها به جدایی بکشد، یا اینکه تعارض آنها تا هنگام بزرگ شدن و رفتن فرزندان از خانه مسکوت و در حال کمون باقی بماند و عاقبت هم زن و شوهر بعد از سال‌ها زندگی مشترک طلاق بگیرند (ثانی ذاکر، ۱۳۷۵). وقتی زوجین به‌طور پیوسته دچار مشکل می‌شوند می‌توان مشکلات آنها را در چند علت ردیابی کرد از مهم‌ترین مسائلی که زوجین در گام‌های اول ازدواج با آن دست به‌گریبان هستند عدم آشنایی کافی از یکدیگر است که بلافاصله بعد از شروع زندگی مستقل بروز می‌کند توافق وقتی به‌وجود می‌آید که زوجین از تمام مسائل یکدیگر آگاه باشند و به طرز عقاید، نگرش‌ها، صحبت‌ها و... آشنا باشند. تأثیر فراوان رضایت زناشویی بر تداوم خانواده و عمق ارتباط بر کم بودن اختلافات زناشویی که بر فضای روحی زوجین و طرز تربیت فرزندان تأثیرگذار است در سایه میزان شناخت زوجین از یکدیگر صورت می‌پذیرد (بریچلر^(۱)، ۱۹۷۵).

تحقیق اولسون (۱۹۹۶) نشان می‌دهد اکثر کسانی که با زوجین کار می‌کنند معتقدند که سطوح تعاملات قبل از ازدواج قویاً زوجینی را که در آینده خوب عمل می‌کنند از آنهایی که خوب عمل نمی‌کنند متمایز می‌سازد. زوجینی که اختلاف پیدا می‌کنند یا طلاق می‌گیرند سطوح بالاتری از ناتوانی را در تعاملات‌شان نسبت به افرادی که در آینده اختلاف پیدا نمی‌کنند، نشان می‌دهند. زوج‌هایی که دارای الگوهای تعاملی قبل از ازدواج درستی نیستند به‌ویژه آنهایی که با ناتوانی، عقب‌نشینی و عواطف منفی وارد رابطه می‌شوند بیشتر در خطر اختلافات زناشویی و طلاق هستند (ایرانی، ۱۳۸۳). وجود تعارض در روابط انسان‌ها و به‌ویژه در رابطه زوجین امری شایع است، به‌گونه‌ای که می‌توان از تعارض به عنوان رایج‌ترین پدیده‌های موجود در روابط انسان‌ها نام برد. رابطه زوجین می‌تواند به آسانی تبدیل به چالش شود، حتی کوچک‌ترین فعالیت‌های روزانه روی دیگری به‌طور چشمگیری اثر می‌گذارد و سازگاری با نیازها یا آرزوهای شخص دیگر در تمام جنبه‌های زندگی مشکل است (شفیعی‌نیا، ۱۳۸۱).

همه زوجین سطوحی از تعارض را تجربه می‌کنند این تعارض‌ها موجب کاهش ثبات روابط و افزایش فرصت‌های خاتمه روابط می‌شود. بلاشتین و شوارتز^(۱) (۱۹۸۳) دریافتند زوج‌هایی که تعارض‌هایی را در زمینه پول، اشتغال زنان، قدرت، تقسیم کارخانه یا روابط جنسی تجربه می‌کنند احتمالاً بیشتر جدا می‌شوند تا زوج‌هایی که در زمینه‌های دیگر تعارض دارند.

تعارض تنها ثبات رابطه را تهدید نمی‌کند، بلکه به تعارض بیشتر نیز دامن می‌زند در واقع بعضی عناصر تعارض در بلندمدت باعث تقویت رابطه می‌شود، در حالی که عوامل دیگر مخربند و عامل طلاق و جدایی هستند (رایس^(۲)، ۱۹۹۶).

با توجه به مطالب فوق می‌توان چنین نتیجه گرفت که ناسازگاری‌های درون خانواده سبب می‌شود تا روابط اعضای خانواده به هم بخورد و از هم بگسلد و وحدت میان اعضای خانواده به خطر بیفتد و نهایتاً منجر به اختلال آن گردد. حال با توجه به این مسئله که رکن اصلی خانواده و نقطه شروع آن با ازدواج می‌باشد، با در نظر گرفتن هنجارهای اجتماعی قرن بیست و یکم چگونه ازدواج کردن مسئله‌ای بسیار مهم قلمداد می‌شود و به نظر می‌رسد که یک شروع خوب و مناسب بتواند از میزان تعارضات زناشویی در آینده بکاهد.

از آنجایی که در مورد مسائل پژوهش نشده و به روش علمی شناخته نشود نمی‌توان راه حل‌هایی منطقی برای آن جستجو نمود پژوهش حاضر بر آن است تا با بررسی تأثیر روابط قبل از ازدواج بر تعارضات زناشویی در دانشجویان متأهل دانشگاه‌های دولتی شهر تهران گامی در این جهت برداشته و به بررسی علمی این موضوع بپردازد.

سؤال‌های پژوهش

- ۱- آیا میان زوجین که قبل از ازدواج رابطه داشته‌اند با آنهایی که رابطه نداشته‌اند از لحاظ تعارضات زناشویی تفاوت معناداری وجود دارد؟
- ۲- آیا میان زوجین که قبل از ازدواج رابطه داشته‌اند با آنهایی که رابطه نداشته‌اند از لحاظ کاهش همکاری تفاوت معناداری وجود دارد؟

1. Blumstein & Schwartz

2. Rice

- ۳- آیا میان زوجینی که قبل از ازدواج رابطه داشته‌اند با آنهایی که رابطه نداشته‌اند از لحاظ کاهش رابطه جنسی تفاوت معناداری وجود دارد؟
- ۴- آیا میان زوجینی که قبل از ازدواج رابطه داشته‌اند با آنهایی که رابطه نداشته‌اند از لحاظ افزایش واکنش‌های هیجانی تفاوت معناداری وجود دارد؟
- ۵- آیا میان زوجینی که قبل از ازدواج رابطه داشته‌اند با آنهایی که رابطه نداشته‌اند از لحاظ کاهش روابط خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان تفاوت معناداری وجود دارد؟
- ۶- آیا میان زوجینی که قبل از ازدواج رابطه داشته‌اند با آنهایی که رابطه نداشته‌اند از لحاظ افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود تفاوت معناداری وجود دارد؟
- ۷- آیا میان زوجینی که قبل از ازدواج رابطه داشته‌اند با آنهایی که رابطه نداشته‌اند از لحاظ جدا کردن امور مالی تفاوت معناداری وجود دارد؟

روش پژوهش

روش این تحقیق توصیفی و از نوع علی - مقایسه‌ای (پس‌رویدادی) می‌باشد.

جامعه آماری و روش نمونه‌گیری

جامعه آماری دانشجویان متأهل دانشگاه‌های دولتی شهر تهران در سال ۸۴ - ۸۳ می‌باشند. برای دستیابی به نمونه مورد پژوهش از روش نمونه‌گیری چندمرحله‌ای خوشه‌ای استفاده شد. بدین ترتیب که ابتدا از میان دانشگاه‌های دولتی تهران به‌طور تصادفی سه دانشگاه تهران، امیرکبیر و شهید بهشتی انتخاب شدند و از میان قسمت‌های (سویت‌ها) خوابگاه‌های این سه دانشگاه شش قسمت انتخاب شدند که نهایتاً تمامی افراد این سویت‌ها به تعداد ۸۰ نفر انتخاب گردید.

ابزار اندازه‌گیری

برای انجام پژوهش از دو پرسش‌نامه به‌طور همزمان استفاده شد. اول پرسش‌نامه وجود یا عدم وجود رابطه قبل از ازدواج که صرفاً یک پرسش‌نامه چند سؤالی ساده می‌باشد و دوم پرسش‌نامه (تعارضات زناشویی) می‌باشد که یک ابزار ۴۲ سؤالی است برای سنجیدن تعارض‌های زناشویی و بر مبنای تجربیات بالینی توسط ثنائی ذاکر در

سال ۱۳۷۵ ساخته شده است. این پرسش نامه هفت بعد از تعارضات زناشویی را می‌سنجد که عبارتند از: کاهش همکاری، کاهش رابطه جنسی، افزایش واکنش هیجانی، افزایش جلب حمایت فرزندان(ان)، افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود، کاهش رابطه خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان و جدا کردن امور مالی از یکدیگر. پرسش نامه توسط خانم براتی روی یک گروه ۱۱۱ نفری متشکل از ۵۳ مرد و ۵۸ زن که برای رفع تعارض های زناشویی خود به مراجع قضایی و یا مراکز مشاوره مراجعه کرده بودند و نیز یک گروه گواه ۱۰۸ نفری از زوج های عادی متشکل از ۵۳ مرد و ۵۵ زن اجرا گردیده است. گروه گواه پس از استفاده از نمونه گیری تصادفی از بین دانشجویان دوره های کارشناسی و کارشناسی ارشد دو دانشگاه در شهر تهران و کارمندان دیپلم و زیر دیپلم شاغل در منطقه ۲ آموزش و پرورش تهران انتخاب شده است. آلفای کرونباخ برای کل پرسش نامه روی یک گروه ۳۲ نفری برابر با ۰/۵۳ و برای ۷ خرده مقیاس به این شرح است: کاهش همکاری، ۰/۳۰؛ کاهش رابطه جنسی، ۰/۵۰؛ افزایش واکنش های هیجانی، ۰/۷۳؛ افزایش جلب حمایت فرزندان، ۰/۶۰؛ کاهش رابطه خانوادگی با خویشاوندان همسر ۰/۶۴؛ افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود ۰/۶۴؛ و جدا کردن امور مالی از یکدیگر، ۰/۵۱ می باشد.

در این پژوهش نیز اعتبار با استفاده از آزمون مجدد و روی ۳۵ نفر بررسی شد که ضریب همبستگی بین دو بار اجرا در هر کدام از خرده مقیاس ها به شرح زیر است:

جدول ۱ - ضریب همبستگی بین دو بار اجرا در هر کدام از خرده مقیاس ها

ضریب همبستگی	سطح معناداری	زیرمقیاس
۰/۶۸	۰/۰۱	۱
۰/۶۲	۰/۰۱	۲
۰/۶۹	۰/۰۱	۳
۰/۸۴	۰/۰۱	۴
۰/۶۲	۰/۰۱	۵
۰/۷۸	۰/۰۱	۶
۰/۶۹	۰/۰۱	۷

روش اجرا

روش اجرا بدین صورت بود که پس از صحبت کردن با آزمودنی‌ها در مورد پژوهش فرم شماره یک همراه با فرم شماره دو که هر یک در پاکت A4 گذاشته شده بودند، به آزمودنی‌ها داده می‌شد و برای رعایت شرایط آزمودنی‌ها، روز بعد پرسش‌نامه‌ها گرفته می‌شد. از تعداد ۸۰ پرسش‌نامه ۷ مورد آن ناقص، ۴ عدد چند گزینه علامت زده شده بود و ۳ عدد سفید برگشت شد.

روش آماری تحلیل داده‌ها: روش‌های آماری مورد استفاده در پژوهش شامل آمار توصیفی و استنباطی می‌باشد، از آمار توصیفی به منظور محاسبه آماره‌های میانگین، انحراف استاندارد و آمار استنباطی شامل آزمون t برای گروه‌های مستقل است.

یافته‌های پژوهش

داده‌های پژوهش شامل نمرات تعارضات زناشویی به تفکیک در دو گروه می‌باشد. گروه اول افرادی که قبل از ازدواج با همسرشان رابطه داشته‌اند و گروه دوم شامل افراد می‌شود که قبل از ازدواج با همسر خود رابطه نداشته‌اند.

جدول ۲ - مقایسه میانگین تعارضات زناشویی دو گروه

سطح معناداری	درجه آزادی	t	آزمون لون		انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	شاخص‌های آماری گروه‌ها
			F	سطح معناداری				
۰/۰۰۲	۶۵	-۳/۳۰	۰/۰۵	۰/۱۵۵۶	۱۵/۳۰	۷۰/۱۶	۲۴	وجود رابطه
					۱۸/۹۲	۸۵/۱۱	۴۲	عدم رابطه

با توجه به اطلاعات جدول ۲ آزمون لون (برای مشخص کردن همگنی واریانس‌ها در دو گروه مستقل) نشان می‌دهد که واریانس‌ها با همدیگر همگن هستند. همچنین نتایج آزمون t برای دو گروه مستقل نشان می‌دهد که t محاسبه شده $۳/۳۰ -$ با درجه آزادی ۶۵ در سطح ۰/۰۵ معنادار می‌باشد. یعنی بین میانگین دو گروه دارای روابط قبل از ازدواج و افرادی که رابطه نداشته‌اند در تعارضات زناشویی تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول ۳ - مقایسه میانگین نمرات کاهش همکاری در دو گروه

شاخص‌های آماری گروه‌ها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	آزمون لون		t	درجه آزادی	سطح معناداری
				F	سطح معناداری			
وجود رابطه	۲۴	۷/۵۸	۲/۰۸	۶/۰۱	۰/۰۵	-۲/۴۵	۶۴/۹۴	۰/۰۱۷
عدم رابطه	۴۳	۹/۳۷	۳/۸۹					

با توجه به اطلاعات جدول ۳ آزمون لون نشان می‌دهد که واریانس‌ها با همدیگر همگن نیستند در نتیجه برای تفسیر برون داده‌های کامپیوتری از خط دوم (فرض شده که واریانس‌ها با همدیگر برابر نیستند) استفاده می‌شود^(۱). همچنین نتایج آزمون برای دو گروه مستقل نشان می‌دهد که t محاسبه شده $-۲/۴۵$ با درجه آزادی $۶۴/۹۴$ در سطح $۰/۰۵$ معنادار می‌باشد. یعنی بین میانگین دو گروه دارای روابط قبل ازدواج و افرادی که رابطه نداشته‌اند در مؤلفه کاهش همکاری زوجین تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول ۴ - مقایسه میانگین نمرات کاهش رابطه جنسی دو گروه

شاخص‌های آماری گروه‌ها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	آزمون لون		t	درجه آزادی	سطح معناداری
				F	سطح معناداری			
وجود رابطه	۲۳	۸/۶۵	۲/۹۹	۱/۱۲	۰/۰۵	-۱/۴۰	۶۴	۰/۱۶۶
عدم رابطه	۴۳	۹/۹۷	۳/۹۶					

با توجه به اطلاعات جدول ۴ آزمون لوین نشان می‌دهد که واریانس‌ها با همدیگر همگن هستند. همچنین نتایج آزمون t برای دو گروه مستقل نشان می‌دهد که t محاسبه شده $-۱/۴۰$ با درجه آزادی ۶۴ در سطح $۰/۰۵$ معنادار نمی‌باشد. یعنی بین میانگین دو گروه دارای روابط قبل ازدواج و افرادی که رابطه نداشته‌اند در مؤلفه کاهش رابطه جنسی زوجین تفاوت معناداری وجود ندارد.

۱. در صورتی که واریانس‌ها همگن نباشد درجه آزادی آزمون t برای گروه‌های مستقل عددی اعتساری می‌باشد (هیول ۲۰۰۲).

جدول ۵ - مقایسه میانگین نمرات افزایش واکنش هیجانی دو گروه

سطح معناداری	درجه آزادی	t	آزمون لون		انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	شاخص‌های آماری / گروه‌ها
			سطح معناداری	F				
۰/۰۴۰	۶۵	-۲/۰۹	۰/۰۵	۳/۴۱	۴/۰۷	۱۳/۶۶	۲۴	وجود رابطه
								۵/۵۸

با توجه به اطلاعات جدول ۵ آزمون لوین نشان می‌دهد که واریانس‌ها با همدیگر همگن هستند. همچنین نتایج آزمون t برای دو گروه مستقل نشان می‌دهد که t محاسبه شده ۲/۰۹- با درجه آزادی ۶۵ در سطح ۰/۰۵ معنادار می‌باشد. یعنی بین میانگین دو گروه دارای روابط قبل از ازدواج و افرادی که رابطه نداشته‌اند در مؤلفه افزایش واکنش هیجانی زوجین تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول ۶ - مقایسه میانگین نمرات کاهش رابطه خانوادگی با

خویشاوندان همسر و دوستان در دو گروه

سطح معناداری	درجه آزادی	t	آزمون لون		انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	شاخص‌های آماری / گروه‌ها
			سطح معناداری	F				
۰/۶۱۲	۶۵	-۰/۵۱۰	۰/۰۵	۲/۹۴	۲/۷۰	۹/۵۰	۲۴	وجود رابطه
								۴/۸۳

با توجه به اطلاعات جدول ۶ آزمون لون نشان می‌دهد که واریانس‌ها با همدیگر همگن هستند. همچنین نتایج آزمون t برای دو گروه مستقل نشان می‌دهد که t محاسبه شده ۰/۵۱۰- با درجه آزادی ۶۵ در سطح ۰/۰۵ معنادار نمی‌باشد. یعنی بین میانگین دو گروه دارای روابط قبل از ازدواج و افرادی که رابطه نداشته‌اند در مؤلفه کاهش رابطه خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان تفاوت معناداری وجود ندارد.

جدول ۷ - مقایسه نمرات افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود در دو گروه

سطح معناداری	درجه آزادی	t	آزمون لون		انحراف		شاخص‌های آماری	
			سطح معناداری	F	استاندارد	میانگین	تعداد	گروه‌ها
۰/۶۳۸	۶۵	-۰/۴۷۲	۰/۰۵	۲/۲۷	۳/۰۰۲	۹/۱۶	۲۴	وجود رابطه
					۴/۲۲	۹/۶۲	۴۳	عدم رابطه

با توجه به اطلاعات جدول ۷ آزمون لون نشان می‌دهد که واریانس‌ها با همدیگر همگن هستند. همچنین نتایج آزمون t برای دو گروه مستقل نشان می‌دهد t محاسبه شده ۰/۴۷۲- با درجه آزادی ۶۵ در سطح ۰/۰۵ معنادار نمی‌باشد. یعنی بین میانگین دو گروه دارای روابط قبل ازدواج و افرادی که رابطه نداشته‌اند در مؤلفه افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود تفاوت معناداری وجود ندارد.

جدول ۸ - مقایسه میانگین نمرات جدا کردن امور مالی از یکدیگر در دو گروه

سطح معناداری	درجه آزادی	t	آزمون لون		انحراف		شاخص‌های آماری	
			سطح معناداری	F	استاندارد	میانگین	تعداد	گروه‌ها
۰/۰۰۱	۶۵	-۳/۳۹۲	۰/۰۵	۰/۷۰۸	۴/۱۹	۱/۴۵	۲۴	وجود رابطه
					۴/۲۵	۱۹/۱۱	۴۳	عدم رابطه

با توجه به اطلاعات جدول فوق آزمون لون نشان می‌دهد که واریانس‌ها با همدیگر همگن هستند. همچنین نتایج آزمون t برای دو گروه مستقل نشان می‌دهد که t محاسبه شده ۳/۳۹۲- با درجه آزادی ۶۵ در سطح ۰/۰۵ معنادار می‌باشد. یعنی میانگین دو گروه دارای روابط قبل ازدواج و افرادی که رابطه نداشته‌اند در مؤلفه جدا کردن امور مالی از یکدیگر تفاوت معناداری وجود دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

تحقیق حاضر با هدف بررسی «تأثیر روابط قبل ازدواج بر تعارضات زناشویی در دانشجویان متأهل دانشگاه‌های دولتی شهر تهران در سال ۱۳۸۴» انجام گرفت و با

مطرح کردن ۷ سؤال به بررسی چگونگی آنها پرداخت که در نهایت سه سؤال (مؤلفه‌های کاهش رابطه جنسی، کاهش رابطه خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود) تفاوت معناداری وجود نداشته و در پنج مورد (از جمله سؤال اصلی) نیز تفاوت معناداری بین این دو گروه وجود داشت که به اختصار به تبیین آنها می‌پردازیم.

نتایج با توجه به سؤال اصلی پژوهش مبنی بر این‌که آیا میان زوجینی که قبل از ازدواج رابطه داشته‌اند با آنهایی که رابطه نداشته‌اند از لحاظ تعارضات زناشویی تفاوت معناداری وجود دارد؟ نشان می‌دهد که این تفاوت به صورت معنادار وجود دارد. بنابراین متغیر روابط قبل از ازدواج به عنوان یک متغیر مهم و قوی سهم بسزایی در میزان تعارضات زناشویی دارد و می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت که شناخت بهتر زوجین در اثر روابط قبل از ازدواج و آشنایی بیشتر از ابعاد شخصیتی، مسائل اقتصادی و خانوادگی یکدیگر باعث افزایش آگاهی زوجین می‌شود و نتیجتاً زندگی مشترک آنها با تعارضات کمتری همراه خواهد بود.

طبق نتایج به دست آمده از تحقیق و همان‌طوری که در جدول ۳ آمده است تفاوت معناداری بین میانگین‌های دو گروه مورد مطالعه در مؤلفه کاهش همکاری زوجین ملاحظه می‌شود. بنابراین سؤال دوم تحقیق مبنی بر این‌که آیا بین زوجینی که قبل از ازدواج رابطه داشته‌اند با آنهایی که رابطه نداشته‌اند در مؤلفه کاهش همکاری تفاوت معناداری وجود دارد؟ با جواب مثبت روبه‌رو می‌شود. در تبیین این نتیجه می‌توان گفت که کمیت و کیفیت ارتباطی بین زن و شوهر (یا تفاهم زناشویی به نوبه خود بر سایر اعضای خانواده نیز اثر می‌گذارد) موضوعی است که در تحقیقات بسیاری مورد بررسی قرار گرفته است به عنوان مثال (دیل^(۱) ۱۹۹۰ به نقل از سلیمانی، ۱۳۷۳) بر اهمیت احترام متقابل در ارتباطات و حتی نقش آن در درمان اختلالات رفتاری فرزندان تأکید کرده است.

بین دو گروه مورد مطالعه در مؤلفه کاهش روابط جنسی تفاوت وجود دارد ولی این تفاوت معناداری نمی‌باشد. که این نتیجه با پژوهش دهقان (۱۳۸۰) همسو می‌باشد.

1. Diel

سانک^(۱) (۱۹۹۵) در ارزیابی میزان رضامندی جنسی میان همسران کرهای مقیم امریکا دریافت که شوهران بیش از زنان از کیفیت رابطه جنسی خود رضایت دارند. میزان عزت نفس، نگرش مثبت و همدلی زن و شوهر با ارضای جنسی بهتر و کامل تر مرتبط شناخته شده و با رضامندی جنسی در جوان ترها همبستگی بیشتری داشته است، همچنین تفاوت فرهنگی زن و شوهر از میزان رضایت جنسی آنها می کاسته است. با توجه به پژوهش سانک و تحقیق فعلی به نظر می رسد نقش رضایت زناشویی از روابط جنسی در جنسیت ها وابسته به فرهنگ ها متفاوت می باشد.

سؤال چهارم نیز نشان می دهد بین زوجینی که قبل از ازدواج با همسر خود رابطه داشته اند به نسبت آنهایی که رابطه نداشته اند افزایش واکنش هیجانی کمتری وجود دارد. با توجه به نتایج مؤلفه های پنجم و ششم مشاهده می کنیم که بین دو گروه در مؤلفه کاهش رابطه خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان و مؤلفه افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود تفاوت معناداری وجود ندارد که این نتیجه با پژوهش دهقان (۱۳۸۰) همسو می باشد.

نتایج به دست آمده از سؤال هفتم نیز نشان می دهد تفاوت معناداری بین میانگین دو گروه وجود دارد که این مسئله با تحقیق براتی (۱۳۷۵) نیز همخوانی دارد. از سوی دیگر می توان با توجه به میانگین فوق به این نتیجه رسید که افزایش میزان تعارضات زناشویی منجر به پایین آمدن سطح اعتماد طرفین گشته و آنگاه زوجین برای امنیت بیشتر به سوی استقلال مالی گام برمی دارند. در ضمن با توجه به پیشینه پژوهشی و برای تبیین جواب سؤالات تحقیق می توان به نزدیک ترین پیشینه که توسط ایرانی (۱۳۸۳) انجام گرفته است اشاره کرد. وی به این نتیجه رسید که تفاوت معناداری بین دو گروه فوق وجود ندارد ولی ازدواج های غیرسننی که در سنین بالاتری صورت گرفته به رضایت زناشویی بیشتر منجر می شود. با نظر به نتیجه فوق و با توجه به نمونه پژوهش حاضر که به طور تصادفی اکثراً در بین دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری انجام گرفته است می توان این گونه تبیین کرد که روابط قبل از ازدواج در جامعه دانشجویان و در سنین بالاتر به دلیل انتخاب مستقیم طرفین (دختر و پسر) می تواند منجر به کاهش تعارضات زناشویی و حتی افزایش رضایت زناشویی گردد.

1. Song

پیشنهاد

بر اساس یافته‌های پژوهش مبنی بر این‌که روابط قبل از ازدواج منجر به کاهش تعارضات زناشویی می‌گردد و با در نظر گرفتن نمونه پژوهشی (دانشجویان) و این مسئله که بالا رفتن سن (تا حد لازم) و تحصیلات، افراد را برای ازدواج به بلوغ اجتماعی، اقتصادی نزدیک می‌کند به نظر می‌رسد که شناخت زوجین از یکدیگر منجر به کاهش تعارضات زناشویی می‌شود که این مهم را می‌توان از طریق ایجاد و گسترش مراکز مشاوره قبل از ازدواج ویژه جوانان در آستانه ازدواج در کشور به عنوان یکی از گام‌های اساسی در تحقق اصول بهداشت روان و کاهش ناسازگاری زناشویی و طلاق ارائه داد.

منابع

- اعزازی، ش. (۱۳۷۶). جامعه‌شناسی خانواده با تأکید بر نقش و ساختار خانواده در دوران معاصر. چاپ سوم. تهران: انتشارات روشنفکران.
- ایرانی، ن. (۱۳۸۳). مقایسه رضایت زناشویی در ازدواج‌های سنتی و غیرسنتی دانشجویان علوم تحقیقات (دانشکده علوم انسانی). پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات.
- براتی، (۱۳۷۵). تأثیر تعارضات زناشویی بر روابط متقابل زن و شوهر. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن.
- ثنائی ذاکر، ب. (۱۳۷۰). مقیاس‌های سنجش خانواده و ازدواج. تهران: انتشارات بعثت.
- ثنائی ذاکر، ب. (۱۳۷۵). ازدواج، انگیزه‌ها، پرتگاه‌ها و سلامت آن. پژوهش‌های تربیتی، شماره ششم.
- دهقان، ف. (۱۳۷۰). مقایسه تعارضات زناشویی زنان متقاضی طلاق با زنان مراجعه‌کننده برای مشاوره زناشویی (غیرمتقاضی طلاق)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم تهران.
- سلیمانی، س. (۱۳۸۰). بررسی وضعیت رضامندی زناشویی در زنان مبتلا به افسردگی پس از زایمان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، انستیتو روانپزشکی تهران.
- شفیعی‌نیا، ا. (۱۳۸۳). بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های حل تعارضات زناشویی بر بهبود روابط متقابل زن و شوهر. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه علامه طباطبایی.
- هی لی، ج. (۱۳۸۱). روان‌درمانی خانواده. ترجمه ب، ثنائی ذاکر. چاپ هفتم. تهران: انتشارات امیرکبیر.

Brichler, G. & Weiss Frineent, J.P. (1975). Multimethod analysis to social reinforcement exchange between maritaly distress and nondistress spouse and atrager dyads. *Journal of Personality and Social Psychology*, 31, 73-89.

- Goldenberg, H. & Goldenberg, I. (1996). *Counseling today family*. New York, Book/cool Publishing Company.
- Hwell, C. & David. (2002). *Statistical method for psychology*. Library of Congress Cataloging-in-Publication Data.
- Rice, F. (1996). Intimate relationship marriage and family. London. *Journal of Family Thrapy Theory*.
- Song, J. (1995). Sexual satisfaction among korean American couples. *Journal of Sex and Marital Theory*. 21, 147.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی